

Teksten nedenfor er avskrift fra

St.prp. nr 77 (1979-80), Verneplan II for vassdrag.

Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 29. februar 1980, godkjent i statsråd samme dag.

OBJEKT NR. 19.

Gausa, vassdrag nr. 9.

Fylke: Oppland.
Kommune: Lillehammer, Fron, Ringebu, Vågå
Nedbørfelt: 943 km² (gitt konsesjon for 73 km²).

Kontaktutvalget tilrår varig vern mot ytterligere utbygging. Utvalget påpeker vassdragets betydning for friluftinteressene, turistnæringen og for lokalmiljøet generelt.

Hovedstyrets slutter seg til Utvalgets tilråding om at Gausa vernes varig mot ytterligere kraftutbygging.

Fylkesmannen anbefaler at Gausa gis varig vern.

Statens Forurensingstilsyn foreslår midlertidig vern.

Universitetets Kontaktutvalg mener vassdraget bør undersøkes nærmere.

Departementet tilrår at vassdraget gis varig vern.

Teksten nedenfor er avskrift av NOU 1976: 15 Verneplan for vassdrag

Utredning (Rapport nr. 2) fra kontaktutvalget KRAFTUTBYGGING/NATURVERN.

Utredningen avgitt til Industridepartementet, Miljøverndepartementet og Hovedstyret for NVE i april 1976.

OBJEKT NR. 19

GAUSA Vassdr. Nr. 9

Fylke: Oppland
Kommune: Lillehammer, Gausdal, Fron, Ringebu, Vågå
Nedbørfelt: 943 km² (herav er gitt konsesjon for Roppa 73 km²). 2,5 % sjøareal.

Gausa har sitt utspring i fjellområdet øst for Espedalsvatn. Nedbørfeltet består av tre topografiske elementer: fjell, vidde og dal. Hovedelva skjærer seg ned fra fjell- og viddeområdet i en V-formet dal, løper så sammen med Dritua, som kommer fra de kjente jettegrytene Helvete, sørøst for Espedalsvatn. Dalbunnen blir bredere østover.

Elva forlater v. Gausdal via en trang dal, og løper sammen med Vesleelva, som drenerer til Ø. Gausdal.

Gausa følger så Ø. Gausdal til den løper sammen med Lågen, 6 km nord for Lillehammer. Undergrunnen består av forskjellige bergarter. I nedre deler av V. Gausdal, dens forlengelse Auggedal og Ø. Gausdal finnes meget store løsavsetninger.

Nedbørfeltet er sterkt kulturpåvirket. Dalbunnen nyttes til jordbruk og bebyggelse, og en finner flere steder tettstedsutvikling. Riksveg 255 følger v. Gausdal og riksveg 254 Ø. Gausdal, ellers er vegnettet godt utbygd over hele feltet. Viddeområdet er delvis bebygget med hytter, hoteller og lignende. Området er sterkt belastet ved disse inngrep. En rekke kraftlinjer krysser feltet.

Kraftpotensial: 100 GWh

De øvre deler av Gausa, Benna og Dørja kan føres over til Gålåvatn ved pumping og nyttes i fallet ned til Lågen.

Naturvitenskapelige interesser:

Av prioritert verneverdi er de enorme jettegrytene, Helvete og det omliggende område med rensplyt berg i feltets nordvestlige del. Nedbørfeltet som har en meget rik flora og inneholder et stort antall vegetasjonstyper er gitt høy verneverdi i botanisk sammenheng. Flere områder peker seg ut som botanisk verneverdige (vest- og sørbredden av Gausas nedre del, Djupådalen, Evenvoll-Hammersberget, Tjørnmyra, Benndalen og Ulva).

Almene naturvern- og friluftsinnteresser m.m.:

Fylkesmannen uttaler at mulighetene for utbygging/regulering er meget begrenset og heller ikke ønskelig vurdert ut fra andre interesser knyttet til vassdraget og anbefaler at gausa gis varig vern.

Utvalgets vurdering:

Vassdragets betydning for friluftsinnteressene, turistnæringen og som rekreasjonsområde, samt for lokalmiljøet generelt, bør tillegges stor vekt og utvalget tilrå varig vern mot ytterligere utbygging.